

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Україна нині розвивається у нових для себе в період незалежності умовах, – умовах воєнного стану. За два з половиною місяців повномасштабної війни Україна зазнала суттєвих втрат: людських, інфраструктурних, фінансових, втратила значний обсяг ВВП. На перший план вийшли бойові дії, які тривають майже по всій території України. Водночас у період війни важливого значення має й другий фронт – економічний, який багато людей недооцінюють. Водночас війна коштує щоденно мільярдів доларів для економіки України. З метою забезпечення обороноздатності країни, підтримки армії, подальшого відновлення інфраструктури важливого значення мають стан економіки, здатність її швидко генерувати новий потік грошових коштів.

Національна економіка України уже зустрілася з безпрецедентними загрозами та проблемами. Так, однією з найвагоміших проблем є демографічна, що викликано міграцією жінок та дітей за кордон, а іншої частини з регіонів, де ведуться активні бойові дії у більш безпечніших регіонах. За останніми даними офіційно Україну покинуло 5,5 млн. людей. Відповідно через це виник дефіцит робочої сили на окремі професії, а з іншої сторони бізнес втратив велику кількість потенційних споживачів їх продукції та послуг [1].

Інші проблеми пов'язані з логістикою. Так, важливою перевагою України був доступ до моря. Водночас у період війни російський флот блокує українські порти та доступ до них. Як наслідок українські порти не працюють, завантажені зерном торгові судна заблоковані стоять у портах. Залізничний рух на території, де активно ведуться бойові дії припинено. У великій кількості регіонів залізничні станції та колії знищено, що унеможливило рух залізниць. На період воєнного стану припинено авіаційний рух. Автомобільні шляхи переповнені, наявність блокпостів значно тормозить рух автомобільного транспорту. Експорт до інших країн через відсутність доступу до портів фактично зупинений. Тому можемо констатувати, що у період воєнного стану логістика практично припинено, що ускладнює роботу бізнесу [2].

Основою національної економіки є бізнес, який створює робочі місця, сплачує податкові надходження до Державного бюджету. Водночас в умовах воєнного стану робота великої кількості бізнесу повністю паралізована. У регіонах, де тривають військові дії фізично неможливе продовження діяльності бізнесу, багато складів та інших основних засобів суб'єктів підприємництва знищено, через міграцію населення зменшився попит на ряд товарів, інша частина підприємств, які не виробляють продукти першої необхідності не мають змоги повноцінно працювати. Тому можемо прогнозувати, що фінансові результати українських підприємств суттєво погіршаться, що негативно вплине на розвиток національної економіки.

Таким чином, у період воєнного стану велике навантаження покладається на національну економіку, яка є другим фронтом. Від неї залежить підтримка армії, можливість оперативного відновлення важливої зруйнованої інфраструктури та багато чого іншого. Економіка повинна розвиватися у будь-яких умовах, лише за цих умов можна сподіватися на перемогу у війні та прискорює її успішне завершення.

Початок війни та воєнний стан створив значні перешкоди та проблеми для розвитку національної економіки. Зокрема, до основних проблем відносяться: демографічна криза через масову міграцію населення, блокування моря та морських портів, руйнування залізничних колій, повне припинення авіаційного транспорту, неможливість повноцінної

експортної діяльності, дефіцит пального тощо. Всі ці проблеми на контролі українського уряду й намагаються бути вирішеними.

Водночас повне вирішення багатьох з них можливе лише після припинення війни. Тому на разі на перший план виходить питання всеможлива підтримка українського бізнесу.

Список використаних джерел

3. Що втрачає українська економіка через війну та як держава допомагає бізнесу відновити роботу?. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/15/685810/> (дата звернення: 11.05.2022)

4. Щодо економічного становища в умовах воєнного стану та напрямів його покращення. URL: <https://economics.org.ua/index.php/blog/377-economika-vv>. (дата звернення: 11.05.2022)

УДК 334.722:355.271(477)

Бикова І.Д., магістрант; Кулакова С.Ю., к.е.н., доцент
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»,
(м. Полтава, Україна)*

РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Запроваджений наприкінці лютого 2022 року воєнний стан став початком чи не найскладнішого періоду для економіки України. Скорочення виробництва, складнощі з експортуванням, знищення логістичної, інженерної, соціальної інфраструктури, великий відтік інвестицій та кадрів – усе це завдає величезної шкоди економічній системі нашої держави.

За таких умов економічний фронт України повинен стати не менш пріоритетним, ніж оборонний. Від того, наскільки він буде міцним, залежатиме не тільки перебіг війни, а і здатність нашої держави швидко та ефективно відбудуватися у майбутньому. Для цього, окрім залучення іноземних інвестицій та донорського фінансування, необхідно максимально зберегти вітчизняний бізнес та його потужності.

Наразі активні бойові дії в деяких регіонах спричинили руйнування або тимчасове призупинення діяльності багатьох суб'єктів господарювання. Саме тому Уряд разом із Міністерством економіки України запустив програму релокації підприємств, які перебувають в такій зоні, до Західної України, де наразі більш безпечно. Даний проєкт має на меті допомогти бізнесу відновити свою роботу і є безкоштовним [1].

У процесі реалізації програми задіяні більше, ніж 20 органів виконавчої влади та лідери національної транспортної галузі Укрзалізниця та Укрпошта. Однак релокація відбувається лише у випадках, коли це можливо з логістичної точки зору та не несе великої загрози для перевізників.

Здійснення даного проєкту відбувається на основі розпорядження Кабінету Міністрів № 246-р від 25.03.2022 р., що відображає план переміщення виробничих потужностей, якщо це потрібно [3], та постанови Уряду № 305 від 17.03.2022, яка передбачає безкоштовне перевезення майна бізнесу відповідно до переліку, сформованого Міністерством економіки України [2].

У рамках реалізації вищевказаної програми суб'єкт господарювання отримує пакет підтримки від держави, який включає:

- пошук потенційного місця розташування потужностей для виробництва;
- безоплатна допомога з транспортуванням на обрану локацію;